

Wojciech STARĘGA

**Materiały do znajomości rozmieszczenia pająków
(Aranei) w Polsce**

Praca niniejsza ma charakter kolejnego uzupełnienia do niedawno wydanego opracowania pająków w „Katalogu fauny Polski” (PRÓSZYŃSKI i STARĘGA 1971; dalej cytowane jako „Katalog”). Uwzględniłem tu materiały własne oraz zebrane przez kolegów z Instytutu Zoologii PAN w Warszawie i z innych placówek (np. Instytut Biologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach). W odrębną całość wydzieliłem materiał z Niziny Mazowieckiej ze względu na jego dość dużą kompletność, zaś fragmentaryczne dane z innych regionów Polski traktuję łącznie.

W obu częściach pracy zachowuję kolejność i nomenklaturę gatunków zgodne w zasadzie z „Katalogiem”, pewne drobne odchylenia wynikły dzięki uwzględnieniu uwag nadesłanych przez kolegów-arachnologów z wielu krajów oraz dzięki zaakceptowaniu zmian wprowadzonych w najnowszym piśmiennictwie.

Aby niepotrzebnie nie zwiększać objętości pracy pomijam dane o rozmieszczeniu poszczególnych gatunków w Polsce i poza Polską, gdyż wiadomości te można znaleźć w „Katalogu”. Od zasady tej odstępuję jedynie sporadycznie, głównie przy gatunkach wykazywanych z Polski po raz pierwszy.

Materiały dowodowe przechowywane są w Instytucie Zoologii PAN oraz częściowo (gatunki z Górnego Śląska) w Instytucie Biologii UŚI w Katowicach. Pragnę podziękować wszystkim osobom, które zebranych przez siebie materiałów dopomogły do powstania niniejszej pracy. Szczególną wdzięczność winien jestem drowi B. BURAKOWSKIEMU (Inst. Zool. PAN) za przekazanie do mojej dyspozycji licznych i bardzo ciekawych zbiorów z wielu regionów Polski, tym cenniejszych, że pochodzących z miesięcy zimowych, uważanych za mało owocne i nastroczających duże trudności przy pracy terenowej.

I. PAJĄKI Z NIZINY MAZOWIECKIEJ

Dane o rozmieszczeniu pająków na Mazowszu, podobnie zresztą jak i w innych regionach naszego kraju, są bardzo fragmentaryczne i niepełne. Jedyne lepiej poznane obszary to niektóre części Kampinoskiego Parku Narodowego (Góra Nartowa koło Zaborówka i okolice Dziekanowa Leśnego) oraz najbliższe

okolice Warszawy, chociaż te ostatnie dane liczą w większości już ponad sto lat (TACZANOWSKI 1866, 1867). Cała reszta dużego przecież i dość urozmaiconego obszaru stanowi właściwie białą plamę. Nie prowadzono tu wcale badań faunistycznych nad pajakami — pełny wykaz znanych dotąd gatunków znaleźć można w „Katalogu” oraz w poprzedniej mojej pracy o charakterze uzupełnienia do „Katalogu” (STARĘGA 1972).

Opracowany tu materiał nie stanowi również zamkniętej całości, chociaż obejmuje ponad połowę gatunków znanych z Niziny Mazowieckiej; zbierany był zresztą głównie w czasie niedzielnych wycieczek podmiejskich. Większe materiały otrzymałem od panów P. BIELAWSKIEGO, dra R. BIELAWSKIEGO, dra B. BURAKOWSKIEGO i B. MALKINA, wykorzystalem również kilka próbek drobnych pajaków (*Erigonidae*, *Linyphiidae* etc.) zebranych przez doc. dra J. PRÓSZYŃSKIEGO na Górze Nartowej oraz pojedyncze okazy złowione przez innych kolegów z Instytutu Zoologii PAN.

Poniżej podaję wykaz stanowisk, dalej w tekście będę posługiwał się tylko nazwami miejscowości. Ponieważ znaczna część materiału zbierana była w miesiącach zimowych, podaję również skrócone dane fenologiczne, przy czym „p” oznacza pierwszą dekadę miesiąca, „m” — drugą i „k” — trzecią; znak „-” (od-do) stawiam wtedy, gdy odstęp między kolejnymi datami polowu nie przekracza 40 dni.

Warszawa:

- Anin, las sosnowo-dębowy na wydmach, ściółka w starych okopach, 27 II 1972;
- Bielany, wypróchniały pień dębu, 29 I 1955; ogród, pod ceglami i kamieniami, 6 X 1969¹;
- Błota, suche zarośla liściaste nad Wisłą, ściółka, 1 V 1971¹; zarośla wikliny na brzegu Wisły, napływkii, 9 V 1971¹;
- Grochów, Bulwar Stanisława Augusta, zarośnięte dawne wysypisko, pod kamieniami, 11 IV 1971¹; dom mieszkalny (IX piętro), różne daty;
- Jelonki, dom mieszkalny, 2 XI 1972;
- Marymont, ogród, na liściach krzewów, 22 V 1972;
- Miedzeszyn, plantacja wikliny, pnie wierzb i wydma nad Wisłą, 4 IX 1954;
- Mokotów, mieszkanie, 19 IX 1972;
- Morysin, różne daty;
- Ochota, w budynku Inst. Biol. Dośw. PAN, 24 VII 1971;
- Powązki, cmentarz, na grobowcach, 17 IX 1972;
- Rembertów, grupa starych lip i dębów na skraju młodszego lasu sosnowego, w trawie i na pniach drzew, 22 VIII 1971;
- Śródmieście, w budynku Inst. Zool. PAN oraz na trawniku przed budynkiem, różne daty;
- Zawady, wał przeciwpowodziowy i plantacja wikliny, w trawie i ściółce, 5 III 1954.

Pow. Nowy Dwór Mazowiecki:

- Cybulice, wydma, 3 VII 1963;
- Dąbrowa Leśna, błoto Łuże, 29 VII 1972;
- Dąbrowa Stara, las sosnowo-dębowy na wydmy, na gałęziach drzew i krzewów, 4 VI 1972;
- Dzieskanów Leśny, z traw i liści pod wierzbami, 6 I 1955; Biały Grond, 29 VII 1972;

¹ Niektóre gatunki podano w poprzednich pracach (PRÓSZYŃSKI i STARĘGA 1971, STARĘGA 1972), tu tylko dane dotychczas nie publikowane.

- Jabłonna, wiklina nad Wisłą, ściółka, 7 XI 1954; las sosnowo-dębowy na piasku, ściółka, 25 VII 1971;
- Łąki Sierakowskie, 29 VII 1972;
- Łąki Strzeleckie, 29 III 1955;
- Łomna-Las, suchy las sosnowy, 31 V 1973;
- Młynisko, mokra łąka, pod wierzbami i olchami, 2 XII 1953;
- Nowe Budy, skraj olsu, ściółka na kępach pod drzewami i krzewami, 3 II 1955; wysiewki z traw, 9 IV 1954;
- Palmiry, ols nad małym potoczkiem, ściółka, 13 II 1972; las sosnowy z brzozą, ściółka 13 II 1972;
- Pociecha, pod korą pnia, 22 IV 1973;
- Pomiczów, łęg na brzegu Wkry, mech, ściółka, 2 IV 1972.
- Pow. Wołomin:
- Czarna Struga, brzeg torfowiska, trawa pod krzewami, 6 II 1955;
- Pustelnik, wydma, 5 V 1954, 29 VIII 1954;
- Słupno, trawa pod olchami, 3 III 1955;
- Struga, wilgotny las mieszany, w *Sphagnum*, 20 VI 1971¹;
- Zielonka, trawa pod olchami, 3 III 1955; las dębowy na piasku, ściółka w starych okopach, 12 III 1972.
- Pow. Pułtusk:
- Kacice, krzewy na brzegu Narwi, ściółka, 24 III 1956.
- Pow. Wyszaków:
- Brańszczyk, krzewy liściaste na łące nad Bugiem, 11 VI 1972.
- Pow. Węgrów:
- Liw, las liściasty, na krzewach, 6 VI 1971.
- Pow. Mińsk Mazowiecki:
- Mienia, las mieszany (świerk, jodla, grab, dąb), ściółka, 6 XII 1953.
- Pow. Otwock:
- Duchnow, wydma porośnięta laskiem sosnowym, 26 III 1972; lasek osikowy z podszyciem z malin, ściółka, 26 III 1972;
- Emów, suchy las sosnowy z brzozą, ściółka, 6 V 1973;
- Majdan, podmokła łąka przy lesie liściastym, 11 VII 1971;
- Miłosna Stara, suchy las sosnowy na piasku, różne daty;
- Mładz, rzadki łęg nad rz. Mienią, ściółka, 21 II 1971¹;
- Otwock Wielki, ols nad małymi bajorkami, ściółka, 9 IV 1972.
- Pow. Piaseczno:
- Baniocha, brzeg torfiastej łąki, mech pod krzewami wierzb, 10 X 1954;
- Sękocin, las sosnowy, płaty mechu, 9 VII 1971.
- Pow. Pruszków:
- Brwinów, mieszkanie i ogród, różne daty;
- Góra Nartowa koło Zaborówka, torfiasta łąka, 9 VIII 1956; pas drzew liściastych na pd. stoku, 20 i 28 VII 1956; brzożki na pn. stoku, paprocie, 21 VII 1956, ściółka, 13 XI 1956; sosenki na pn. stoku, mech i ściółka, 28 VII i 30 VIII 1956; polanka na pn. stoku, trawa, 8 VIII 1956;
- Grabina, spod krzewów na grobli, 20 II 1955;
- Józefów, 15 XI 1955;
- Pruszków-Żbików, zabudowania, sad i ogród, 21, 22, 30, 31 VII 1972.

¹ Patrz notka na str. 2.

Pow. Sochaczew:

Młodzieszyn, las sosnowy na wydmach, 30 IV 1972.

Pow. Łowicz:

Arkadia, zabudowania i trawniki w parku, 28 VII 1972.

Pow. Gostynin:

Duninów, las sosnowy, budki dla ptaków, 20 X 1972;

Jezioro Bialskie, 25 III 1973;

Soczewka, 23 VII 1972.

Spis gatunków

Titanoeca quadriguttata (H.). Dąbrowa Stara. pVI — ♂.

Archaeodictyna consecuta (O. P.-C.). Dąbrowa Stara. pVI — ♂. Nowy dla Mazowsza, w Polsce znany dotychczas tylko z Krzyżanowic koło Pińczowa (STAREGA 1972).

Dictyna arundinacea (L.). Dąbrowa Stara, Młodzieszyn. ♂: kIV; ♀: pVI; j: kIV.

Dictyna pusilla TH. Dąbrowa Stara, Miłosna Stara, Warszawa-Błota. ♀: pV-mVI.

Dictyna uncinata TH. Brańszczyk, Warszawa-Błota, -Marymont, -Morysin. ♂: p-kV; ♀: pV-pVII; j: pV.

Nigma walckenaeri (RWR.). Warszawa-Anin, kII — j. Nowy dla Mazowsza.

Pholcus opilionoides (SCHR.). Brwinów, Warszawa-Śródmieście. ♂: pVIII; ♀: kII, pV; j: pV.

Segestria senoculata (L.). Arkadia. kVII — j.

Zodarium germanicum (C.L.K.). Emów, Miłosna Stara. pV — j.

Agelena labyrinthica (CL.). Dąbrowa Stara, Miłosna Stara, Pruszków-Żbików. ♂, ♀: kVII; j: pVI-kVII.

Tegenaria atrica C.L.K. Warszawa-Mokotów, - Ochota. ♂: mIX; ♀: kVII. Nowy dla Mazowsza.

Tegenaria domestica (CL.). Pruszków-Żbików, Warszawa-Grochów, -Jelonki, -Śródmieście. ♂: kVII, ♀: kVII, pXI; j: pII, kVII, mXII.

Tegenaria ferruginea (PANZ.). Arkadia, Warszawa-Bielany. ♀: kI; j: kVII. Nowy dla Mazowsza.

Antistea elegans (BL.). Młynisko. pXII — ♀.

Hahnia pusilla C.L.K. Emów, Nowe Budy. ♂: pIV-pV.

Argyroneta aquatica (CL.). Jez. Bialskie. kIII — ♀, j.

Arctosa leopardus (SUND.). Nowe Budy. j: pII, pIV.

Arctosa perita (LATR.). Duchnow, Pustelnik, Warszawa-Miedzeszyn. ♂: kIII-pV; j: pV, kVIII-pIX.

Aulonia albimana (WLK.). Pomiechówek, Warszawa-Anin. j: kII-pIV.

Hygrolycosa rubrofasciata (OHL.). Łąki Strzeleckie. kIII — ♂, j.

Pardosa agrestis (WESTR.). Dąbrowa Leśna, Emów. j: pV, kVII.

Pardosa amentata (CL.). Duchnow, Dziekanów Leśny, Jabłonna, Józefów, Łąki Strzeleckie, Mładz, Młynisko, Nowe Budy, Słupno, Warszawa-Zawady. ♂, ♀: pIV; j: pXI-pIV.

- Pardosa lugubris* (WLK.). Brwinów, Dziekanów Leśny, Łąki Strzeleckie, Łomna-Las, Nowe Budy, Pomiechówek, Struga, Warszawa-Zawady. ♀: kV-mVI, kVII (♀*); j: pII-pV.
- Pardosa nigriceps* (TH.). Miłosna Stara. mVI — j. Nowy dla Mazowsza.
- Pardosa paludicola* (CL.). Brwinów. pV — ♂.
- Pardosa prativaga* (L.K.). Dąbrowa Leśna, Dziekanów Leśny. kVII — ♀.
- Pirata hygrophilus* TH. Dziekanów Leśny, Józefów, Łąki Strzeleckie, Nowe Budy, Otwock Wielki, Struga. ♀: mVI-kVII; j: mXI-pIV.
- Pirata piraticus* (CL.). Dąbrowa Leśna, Dziekanów Leśny, Jez. Bialskie, Młynisko, Nowe Budy, Słupno, Warszawa-Morysin, -Zawady. ♂, ♀: kVII; j: pXII-pV.
- Tarentula accentuata* (LATR.). Emów, Miłosna Stara. pV — ♂, subad. ♀.
- Tarentula cursor* (H.). Młodzieszyn. kIV — ♂, ♀.
- Tarentula pinetorum* TH. Emów. pV — subad. ♀. Nowy dla Mazowsza.
- Trochosa ruricola* (D.G.). Sękocin, Warszawa-Grochów. ♂: mIV; ♀: mIV, pVII.
- Trochosa spinipalpis* (F.P.-C.). Baniocha. pX — ♀.
- Trochosa terricola* TH. Miłosna Stara. pV — ♀.
- Xerolycosa miniata* (C.L.K.). Emów, Łomna-Las. ♀: kV; j (subad.): pV.
- Xerolycosa nemoralis* (WESTR.). Miłosna Stara, Pomiechówek. ♂, ♀: mVI; j: pIV-pV.
- Pisaura mirabilis* (CL.). Nowe Budy, Słupno. j: pII-pIII.
- Dolomedes fimbriatus* (CL.). Dziekanów Leśny, Jez. Bialskie, Łąki Sierakowskie, Młynisko, Nowe Budy, Soczewka. j: pII-pIV, kVII, pXII.
- Dolomedes plantarius* (CL.). Jez. Bialskie, Soczewka. j: kIII, kVII. Nowy dla Mazowsza.
- Zora spinimana* (SUND.). Grabina, Łąki Strzeleckie, Mienia, Nowe Budy, Palmiry, Słupno, Zielonka. ♂: pXII-pIV; ♀: pII-pIV; j: pII-pIV.
- Araneus alsine* (WLK.). Grabina, Nowe Budy. ♂: kVI; j: pII-pIV.
- Araneus angulatus* CL. Dąbrowa Stara, Łomna-Las, Miłosna Stara. ♀: kVII; j: kV-pVI.
- Araneus diadematus* CL. Brwinów, Warszawa-Powązki. ♀: mIX; j: pV.
- Araneus marmoreus* CL. Dąbrowa Leśna, Nowe Budy. j: pIV, kVII.
- Araneus quadratus* CL. Soczewka. kVII — j.
- Araniella cucurbitina* (CL.). Brańszczyk, Brwinów, Dąbrowa Leśna, Emów, Łąki Sierakowskie, Łąki Strzeleckie, Miłosna Stara, Nowe Budy, Pustelnik, Warszawa-Anin. ♂: mVI; ♀: kVII; j: pII-pVI, kVII.
- Araniella opisthographa* (KULCZ.). Brwinów, Soczewka, Warszawa-Morysin. j: pV, kVII.
- Atea sturmi* (H.). Dąbrowa Stara. pVI — ♂.
- Atea triguttata* (F.). Warszawa-Morysin. pV — ♀.
- Cercidia prominens* (WESTR.). Czarna Struga, Dziekanów Leśny, Mienia, Słupno. ♂: pIII; ♀: pII; j: pXII-pII.
- Cyclosa conica* (PALL.). Dąbrowa Stara, Dziekanów Leśny, Józefów, Łomna-Las, Miłosna Stara. ♀: kV-pVI; j: p-kV, kVII, mIX.

Cyclosa oculata (Wlk.). Pustelnik. kVIII — j.

Cyphepeira cornuta (Cl.). Brańszczyk, Dąbrowa Leśna, Grabina. ♀: mVI; j: kII, kVII.

Cyphepeira ixobola (Th.). Pruszków-Żbików, Warszawa-Miedzeszyn, -Morysin. ♂: kVII; ♀: kVII-pIX; j: mIV, kVII.

Cyphepeira patagiata (Cl.). Brańszczyk, Nowe Budy, Pruszków-Żbików, Soczewka, Warszawa-Rembertów. ♂: kVIII; ♀: mVI, kVII; j: pII, pIV.

Hypsosinga heri (H.). Dziekanów Leśny, Łąki Strzeleckie, Młynisko, Nowe Budy. j: pXII-pIV.

Według LEVIEGO (1972) *Hypsosinga* AUSS. stanowi odrębny rodzaj, a nie podrodzaj rodzaju *Singa* C.L.K.

Hypsosinga pygmaea (Sund.). Nowe Budy, Słupno. j: pII-pIV.

Hypsosinga sanguinea (C.L.K.). Dąbrowa Leśna. kVII — j.

Mangora acalypha (Wlk.). Czarna Struga, Dąbrowa Stara, Dziekanów Leśny, Łąki Strzeleckie, Mienia, Młodzieszyn, Nowe Budy, Pustelnik, Słupno, Warszawa-Zawady. ♀: pVI; j: kVII, pXII-kIV.

Nuctenea umbratica (Cl.). Łomna-Las, Mładz. ♀: kV; j: kII, kV.

Gatunek ten powinien być zaliczony do rodzaju *Nuctenea* SIM. a nie *Chinestela* CHAMB. (H.W. LEVI — inf. listowna). Ta ostatnia nazwa jest zresztą młodszym synonimem nazwy *Neoscona* SIM.

Singa hamata (Cl.). Brańszczyk, Dąbrowa Leśna, Kacice, Nowe Budy, Warszawa-Błota, -Zawady. ♂, ♀: pIII, mVI; j: pII-pV, kVII.

Singa nitidula C.L.K. Warszawa-Morysin. ♂: pV; ♀: pV, kVII.

Zilla diodia (Wlk.). Warszawa-Morysin. kVII — ♀.

Zygiella stroemi (Th.). Brwinów. pV — ♀.

Meta segmentata (Cl.). Arkadia, Dziekanów Leśny, Józefów, Łąki Sierakowskie, Soczewka, Warszawa-Morysin, -Powązki. ♀: mIX, mXI; j: p-kVII.

Tetragnatha dearmata Th. Brańszczyk. mVI — ♀.

Tetragnatha extensa (L.). Dziekanów Leśny, Warszawa-Zawady. j: pIII, kVII.

Tetragnatha montana SIM. Łąki Sierakowskie, Soczewka. kVII — ♀.

Tetragnatha pinicola L.K. Dąbrowa Leśna, Dziekanów Leśny. kVII — j.

Pachygnatha clercki SUND. Arkadia, Baniocha, Dąbrowa Leśna, Dziekanów Leśny, Grabina, Jabłonna, Jez. Białskie, Kacice, Łąki Sierakowskie, Łąki Strzeleckie, Młynisko, Nowe Budy, Otwock Wielki, Słupno, Warszawa-Grochów, -Morysin, -Zawady. ♂: kVII, pXI-pIV; ♀: pXI-pV; j: kVII.

Pachygnatha degeeri SUND. Arkadia, Czarna Struga, Dąbrowa Leśna, Duchnow, Łąki Strzeleckie, Mładz, Pomiechówek, Pruszków-Żbików, Słupno, Warszawa-Zawady. ♂, ♀: pII-pIV; j: kVII.

Pachygnatha listeri SUND. Duchnow, Józefów, Łąki Strzeleckie, Mładz, Nowe Budy, Palmiry, Słupno, Warszawa-Morysin. ♂: mXI, pII-kIII; ♀: mXI, pII-pV, pVII.

- Bathyphantes gracilis* (BL.). Dziekanów Leśny, Miłosna Stara, Otwock Wielki, Warszawa-Zawady, Zielonka. ♂: pIII; ♀: mIII-pIV, kVII, pX. Nowy dla Mazowsza.
- Bathyphantes nigrinus* (WESTR.). Góra Nartowa, Jabłonna, Mładz, Nowe Budy, Warszawa-Morysin, -Zawady. ♂: pII-pV; ♀: p-mXI, pIII-pV, pVII.
- Bolyphantes crucifer* (MGE.). Łąki Strzeleckie. kIII — ♀. Nowy dla Mazowsza.
- Centromerita bicolor* (BL.). Warszawa-Śródmieście. kIX — ♂.
- Centromerus expertus* (O.P.-C.). Dziekanów Leśny, Nowe Budy. ♂: pI-pII; ♀: pII. Nowy dla Mazowsza.
- Centromerus sylvaticus* (BL.). Józefów. mXI — ♀. Nowy dla Mazowsza.
- Diplostyla concolor* (WID.). Łąki Strzeleckie, Nowe Budy, Palmiry, Warszawa-Grochów, -Morysin. ♂: kIII-mIV; ♀: pII-mIV; j (subad.): mIV.
- Drapetisca socialis* (SUND.). Jabłonna, Sękocin, Warszawa-Rembertów. ♂: kVIII; ♀: kVII-kVIII; j: pVII-kVIII.
- Helophora insignis* (BL.). Warszawa-Morysin. pVII — subad. ♀. Nowy dla Mazowsza.
- Kaestneria approximata* (O.P.-C.). Majdan. mVII — ♀. Nowy dla Mazowsza.
- Kaestneria dorsalis* (WID.). Warszawa-Morysin. pV — ♀, subad. ♀.
- Kaestneria pullata* (O.P.-C.). Łąki Strzeleckie, Nowe Budy. ♀: pII, kIII. Nowy dla Mazowsza.
- Lepthyphantes angulipalpis* (WESTR.). Góra Nartowa, Łąki Strzeleckie, Palmiry, Pomiechówek, Zielonka. ♂: mII-kIII; ♀: mII-pIV, kVIII. Nowy dla Mazowsza.
- Lepthyphantes cristatus* (MGE.). Łąki Strzeleckie. kIII — ♀. Nowy dla Mazowsza.
- Lepthyphantes flavipes* (BL.). Pruszków-Żbików, Warszawa-Morysin. ♂: kVII; ♀: pVII. Nowy dla Mazowsza.
- Lepthyphantes leprosus* (OHL.). Arkadia. kVII — ♂, ♀.
- Lepthyphantes mengei* KULCZ. Sękocin. pVII — ♂.
- Lepthyphantes nebulosus* (SUND.). Warszawa-Powązki. mIX — ♀.
- Linyphia triangularis* (CL.). Dąbrowa Stara, Dziekanów Leśny, Jabłonna, Łąki Sierakowskie, Miłosna Stara, Pruszków-Żbików, Soczewka, Warszawa-Morysin. ♂, ♀: kVII; j: pVI-kVII.
- Macrargus rufus* (WID.). Góra Nartowa, Palmiry, Warszawa-Anin. ♂: m-kII; ♀: mXI, m-kII.
- Meioneta rurestris* (C.L.K.). Warszawa-Anin, -Grochów, -Rembertów. ♂: kII, pVII; ♀: kVIII.
- Meioneta tenera* (MGE.). Majdan, Warszawa-Zawady. ♀: pIII, mVII. Nowy dla Mazowsza.
- Microlinyphia pusilla* (SUND.). Majdan, Miłosna Stara. ♂: mVII; j: pX.
- Microneta viaria* (BL.). Duchnow, Emów, Góra Nartowa, Józefów, Łąki Strzeleckie, Mładz, Pomiechówek, Warszawa-Anin, -Błota, Zielonka. ♂, ♀: mXI, kII-pV.

Neriere clathrata (SUND.). Dziekanów Leśny, Grabina, Łąki Strzeleckie, Nowe Budy, Otwock Wielki, Pomiechówek, Słupno, Warszawa-Anin, -Bielany, -Zawady. ♂: pI; ♀: pX, pI-pIV; j: pII-pIV.

Neriere emphana (WLK.). Zielonka. pIII - j.

Neriere furtiva (O. P.-CAMBRIDGE, 1871). Łomna-Las. kV - ♂ (leg. W. STAREGA).

Gatunek nowy dla Mazowsza, wykazywany w Polsce z Puszczy Białowieskiej, okolic Kłobucka i Rzeszowa, jednak dotychczasowe dane były niezbyt pewne (PRÓSZYŃSKI i STAREGA 1971). Obecne stanowisko potwierdza występowanie *N. furtiva* w naszym kraju.

Neriere montana (CL.). Arkadia, Brwinów, Józefów, Liw, Pociecha, Pruszków-Żbików, Warszawa-Morysin, Zielonka. ♂: mIII-pVI; ♀: pV; j: mIII-kIV, kVII, mXI.

Porrhomma pygmaeum (BL.). Dziekanów Leśny, Góra Nartowa, Łąki Strzeleckie, Młynisko, Nowe Budy, Otwock Wielki, Palmiry, Pomiechówek, Warszawa-Zawady. ♂: pXII-pIV; ♀: pXII-pIV, kVII.

Stemonyphantes lineatus (L.). Baniocha, Czarna Struga, Słupno, Warszawa-Zawady, Zielonka. ♂: pX, pII-mIII; ♀: pX, pIII.

Tapinopa longidens (WID.). Dziekanów Leśny. kVII - j.

Maso sundevalli (WESTR.). Czarna Struga, Łąki Strzeleckie, Pomiechówek. ♀: pII, kIII-pIV.

Ceratinella brevis (WID.). Kacice, Łąki Strzeleckie, Mładz, Nowe Budy, Pomiechówek, Warszawa-Błota. ♂: pII-pIV; ♀: pII-pV.

Cnephalocotes obscurus (BL.). Czarna Struga, Nowe Budy, Warszawa-Morysin.

♂: pII; ♀: pII, pIV; subad. ♂: kIII. Nowy dla Mazowsza.

Cornicularia unicornis (O.P.-C.). Grabina, Łąki Strzeleckie, Nowe Budy. ♂, ♀: pII-kIII.

Dicymbium nigrum (BL.). Nowe Budy, Otwock Wielki. pIV - ♂, ♀.

Jedyny samiec (z Otwocka) należy do formy *brevisetosum* LOCKET, nie notowanej dotychczas z Polski; do formy tej należy również samiec złowiony w Bieszczadach (STAREGA 1971).

Entelecara acuminata (WID.). Warszawa-Morysin. pVII - ♀. Nowy dla Mazowsza.

Gnathonarium dentatum (WID.). Dziekanów Leśny, Jez. Bialskie, Warszawa-Morysin. ♂: kIII; ♀: p-kVII. Nowy dla Mazowsza.

Gonatum corallipes (O.P.-C.). Łąki Strzeleckie, Nowe Budy. ♀: pII, kIII. Nowy dla Mazowsza.

Gonatum rubens (BL.). Baniocha. pX - ♀.

Micrargus herbigradus (BL.). Palmiry. mII - ♂.

Moebelia penicillata (WESTR.). Młodzieszyn. kIV - ♂. Nowy dla Mazowsza.

Panamomops mengei SIM. Pomiechówek, Zielonka. ♀: mIII-pIV.

Peponocranium orbiculatum (O. P.-CAMBRIDGE, 1882). Sękocin. pVII - ♀ (leg. W. STAREGA).

Gatunek nowy dla fauny Polski, dotychczas znany z Francji, północnych Włoch, NRF, NRD i Czechosłowacji. Znalezione okaz ma na goleniach wszystkich nóg tylko po jednej dorsalnej szczecinie — według WIEHLEGO (1960) gatunek ten powinien mieć na goleniach dwóch przednich par nóg po dwie szczeciny.

Pocadicnemis pumila (BL.). Góra Nartowa. kVII — ♀. Nowy dla Mazowsza.
Saloca kulczyński MILLER et KRAT. Warszawa-Anin. kII — ♂. Nowy dla Mazowsza.

Tiso vagans (BL.). Dziekanów Leśny. kVII — ♀.

Trachynella nudipalpis (WESTR.). Józefów, Łąki Strzeleckie, Młynisko, Nowe Budy. ♂: mXI; ♀: pXII, pII, kIII. Nowy dla Mazowsza.

Trematocephalus cristatus (WID.). Zielonka. mIII — subad. ♂.

Wideria antica (WID.). Duchnow, Łąki Strzeleckie, Mładz, Nowe Budy, Palmiry, Pomiechówek, Warszawa-Błota. ♂: pII-kIII; ♀: pII-pV.

Wideria cucullata (C.L.K.). Góra Nartowa, Mienia. ♂: pXII; ♀: kVIII.

Diplocephalus cristatus (BL.). Kacice, Pruszków-Żbików. ♂: kIII; ♀: kIII, kVII.

Erigone atra BL. Arkadia, Dąbrowa Leśna, Góra Nartowa, Łąki Sierakowskie, Majdan, Palmiry, Soczewka, Warszawa-Anin, -Morysin, -Zawady. ♂: kII-pIII; ♀: mII-pIII, pVII-pVIII.

Erigone dentipalpis (WID.). Góra Nartowa. kVII — ♂.

Gongylidium rufipes (L.). Jabłonna, Józefów, Otwock Wielki, Warszawa-Morysin. ♀: pIV, pVII; j (subad.): p-mXI, pV.

Lophomma punctatum (BL.). Młynisko, Nowe Budy. ♂: pII; ♀: pXII, pII.

Oedothorax apicatus (BL.). Duchnow. kIII — ♀. Nowy dla Mazowsza.

Oedothorax gibbosus (BL.). Dziekanów Leśny, Nowe Budy. ♀: pII, kVII. Nowy dla Mazowsza.

Oedothorax retusus (WESTR.). Góra Nartowa, Jabłonna, Kacice, Młynisko, Otwock Wielki, Warszawa-Zawady. ♂: kIII-pIV, pXI; ♀: pIII-pIV, pVIII, pXI-pXII.

Savignya frontata BL. Łąki Strzeleckie. kIII — ♀. Nowy dla Mazowsza.

Tapinocyba insecta (L.K.). Duchnow, Łąki Strzeleckie, Palmiry, Pomiechówek, Sękocin, Warszawa-Anin, Zielonka. ♂: mII-kIII; ♀: kII-pIV, pVII.

Troxochrus scabriculus (WESTR.). Jabłonna, Kacice, Pruszków-Żbików, Warszawa-Błota. ♂: pXI; ♀: kIII-pV, kVII, pXI.

Achaearanea lunata (CL.). Pruszków-Żbików. kVII — ♀.

Achaearanea simulans (TH.). Warszawa-Morysin. pVII — ♂, ♀.

Achaearanea tepidariorum (C.L.K.). Pruszków-Żbików. kVII — ♀.

Crustulina guttata (WID.). Góra Nartowa, Kacice, Łąki Strzeleckie, Mienia, Nowe Budy, Zielonka. ♂: mIII-pIV, kVIII, mXI-pXII; ♀: pII-pIV, kVIII, pXII; j: kIII-pIV.

- Enoplognatha ovata* (CL.). Duchnów, Dziekanów Leśny, Kacice, Liw, Otwock Wielki, Pomiechówek, Soczewka, Warszawa-Morysin, Zielonka. ♂: pVI–pVII; ♀: p–kVII; j: mIII–pIV.
- Episinus truncatus* LATR. Grabina, Łąki Strzeleckie, Mienia. j: pXII, kII–kIII.
- Euryopsis flavomaculata* (C.L.K.). Duchnów, Kacice, Łąki Strzeleckie, Nowe Budy, Pomiechówek. j: pII–pIV.
- Neottiura bimaculata* (L.). Emów, Majdan, Nowe Budy, Warszawa-Anin, Zawady. ♀: mVII; j: pII–pV.
- Pholcomma gibbum* (WESTR.). Nowe Budy. pII – ♂. Nowy dla Mazowsza.
- Robertus arundineti* (O.P.-C.). Nowe Budy. pII – ♀. Nowy dla Mazowsza.
- Robertus lividus* (BL.). Duchnów, Jabłonna, Józefów, Łąki Strzeleckie, Mładz, Palmiry, Warszawa-Anin, -Blota. ♂: mXI, kII–kIII; ♀: p–mXI, mII–pV.
- Steatoda bipunctata* (L.). Arkadia, Brwinów, Pruszków-Żbików, Warszawa-Bielany. ♀: kVII, pX; j: pV, kVII, pXII.
- Steatoda castanea* (CL.). Brwinów, Pruszków-Żbików. ♀: kVII; j: pV, kVII.
- Steatoda grossa* (C.L.K.). Pruszków-Żbików, Warszawa-Śródmieście. ♂: mXI; j: kVII.
- Steatoda phalerata* (PANZ.). Sękocin. pVII – j.
- Theridion mystaceum* L.K. Mienia, Miłosna Stara. j: mVI, pXII. Nowy dla Mazowsza.
- Theridion pinastri* L.K. Dąbrowa Stara, Miłosna Stara, ♂: pVI; j: pV.
- Theridion tinctum* (WLK.). Miłosna Stara, Soczewka. ♀: mVI–kVII.
- Theridion varians* H. Czarna Struga, Dąbrowa Stara, Grabina, Józefów, Kacice, Łąki Strzeleckie, Miłosna Stara, Nowe Budy, Szupno. ♂: pVI; ♀: mVI, kVII (♀*); j: mXI, pII–kIII.
- Ero aphana* (WLK.). Góra Nartowa. ♀: kVII–pVIII.
- Ero furcata* (VILL.). Grabina, Łąki Strzeleckie, Nowe Budy. ♀: pII, kIII; j: p–mII, pIV.
- Haplodrassus cognatus* (WESTR.). Duninów. mX – ♀.
- Haplodrassus moderatus* (KULCZ.). Łąki Strzeleckie, Nowe Budy. ♀: pII, kIII. Nowy dla Mazowsza.
- Herpyllus loricatus* (L.K.). Warszawa-Śródmieście. mIII – ♂.
- Według CHAMBERLINA (1922: 148) używana w piśmiennictwie europejskim nazwa *Scotophaeus* SIMON, 1893 jest młodszym synonimem stosowanej przez autorów amerykańskich nazwy *Herpyllus* HENTZ, 1832.
- Zelotes electus* (C.L.K.). Miłosna Stara, Pustelnik. ♂: pV, kVIII.
- Zelotes longipes* (L.K.). Miłosna Stara. pV – ♀. Nowy dla Mazowsza.
- Zelotes lutetianus* (L.K.). Nowe Budy. pII – subad. ♂.
- Zelotes pusillus* (C.L.K.). Warszawa-Blota. pV – ♂.
- Zelotes subterraneus* (C.L.K.). Emów, Łomna-Las. ♀: p–kV.
- Micaria fulgens* (WLK.). Dąbrowa Stara, Emów. ♂: pVI; ♀: pV.

- Micaria pulicaria* (SUND.). Grabina, Łąki Strzeleckie, Nowe Budy, Warszawa-Morysin. ♂: pII-kIII.
- Micaria subopaca* (WESTR.). Miłosna Stara, Młodzieszyn. ♂: kIV; ♀: mVI; j: mVI.
- Phrurolithus festivus* (C.L.K.). Jabłonna, Łąki Strzeleckie, Nowe Budy, Szupno, Warszawa-Błota, Zielonka. ♀: pV, kVII; j: pII-pIV.
- Clubiona frutetorum* L.K. Czarna Struga, Miłosna Stara. ♀: pII, mVI.
- Clubiona germanica* TH. Grabina, Józefów, Łąki Strzeleckie, Nowe Budy, Szupno, Warszawa-Zawady. ♀: mXI, pII-pIV.
- Clubiona lutescens* WESTR. Józefów, Łąki Sierakowskie, Nowe Budy, Warszawa-Morysin. ♀: mXI, pII, p-kVII.
- Clubiona pallidula* (CL.). Warszawa-Grochów. mVI — ♀.
- Clubiona phragmitis* C.L.K. Brańszczyk, Nowe Budy. ♀: pII, mVI.
- Clubiona similis* L.K. Jabłonna, Warszawa-Zawady. ♂: pXI, pIII; ♀: pXI. Nowy dla Mazowsza.
- Euryclubiona stagnatilis* (KULCZ.). Grabina, Nowe Budy. ♂: p-mII; ♀: pII.
- Euryclubiona subsultans* (TH.). Łąki Strzeleckie. kIII — ♂. Nowy dla Mazowsza.
- Microclubiona diversa* (O.P.-C.). Nowe Budy. pII — ♀. Nowy dla Mazowsza.
- Microclubiona subtilis* (L.K.). Czarna Struga, Nowe Budy, Szupno, Zielonka. ♂, ♀: pII-pIII. Nowy dla Mazowsza.
- Anyphaena accentuata* (WLK.). Dąbrowa Stara, Dziekanów Leśny, Warszawa-Anin. j: kII, pVI, kVII.
- Agroeca cuprea* MENGE, 1873. Pomiechówek. pIV — ♀.
- Nowy dla Mazowsza. W „Katalogu” mylnie utożsamiony ze *Scotina celans* (BL.). Obecnie, dysponując materiałem, mogę skorygować ten pogląd, a ponieważ gatunek ten dopiero teraz „oficjalnie” zostaje wciągnięty na listę fauny Polski, podaję wszystkie znane mi stanowiska krajowe oraz rozmieszczenie ogólne. W Polsce notowany z Pobrzeża Bałtyku (Gdańsk — locus typicus — MENGE 1873, Świnoujście — W.S.), Niziny Mazowieckiej, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej (Kraków — KULCZYŃSKI 1876), Beskidu Wschodniego (Przemyśl — PRÓSZYŃSKI i STARĘGA 1971, rez. Winna Góra pow. Przemyśl — W.S.) i Pienin (Krościenko nad Dunajcem — PRÓSZYŃSKI i STARĘGA 1971, Wąwóz Sobczański — W.S.). Rozmieszczenie ogólne: południowa Anglia, Francja, Belgia, Holandia, południowa Szwecja, NRF, Szwajcaria, Włochy, Austria, NRD, Czechosłowacja, Węgry, Jugosławia, Rumunia, europejska część ZSRR, Kazachstan, Syberia, Algeria. Łowiony w miejscach dobrze nasłonecznionych, ale dość wilgotnych, we mchu i pod kamieniami.
- Agroeca dentigera* KULCZYŃSKI, 1913. Łąki Strzeleckie. kIII — ♀ (leg. R. BIELAWSKI).
- Gatunek nowy dla fauny Polski, dotychczas znany jedynie z dwóch stanowisk: Wałujki w obw. woroneskim w ZSRR (KULCZYŃSKI 1913) i Riepe

koło Bremy w NRF (BRAUN 1967, BRAUN i RABELER 1969) oraz być może z Doro-tea w środkowej Szwecji (TULLGREN 1952), o ile opisany stamtąd jako *Agroeca gaunitzi* TULLGR. samiec okaże się — jak przypuszcza BRAUN (1967) — nie znanym samcem omawianego gatunku.

Coriarachne depressa (C.L.K.). Jabłonna. kVII — j.

Diaea dorsata (F.). Brwinów, Mienia, Warszawa-Anin, -Morysin. j: pXII, kII, pV.

Heriaeus hirtus (LATR.). Czarna Struga, Nowe Budy, Słupno, Zielonka. j: pII-pIII.

Misumena vatia (CL.). Dąbrowa Leśna, Soczewka. kVII — j.

Misumenops tricuspидatus (F.). Baniocha, Czarna Struga, Grabina, Kacice, Nowe Budy, Słupno, Warszawa-Błota, -Morysin. ♂: pX, pII-pIII; j + subad.: pX, pII-pV.

Oxyptila atomaria (PANZ.). Baniocha, Czarna Struga, Dziekanów Leśny, Kacice, Łąki Strzeleckie, Nowe Budy, Warszawa-Zawady. ♀: pII-pIV; j: pX, pI-kIII.

Oxyptila brevipes (H.). Czarna Struga, Dziekanów Leśny, Grabina, Józefów, Kacice, Łąki Strzeleckie, Nowe Budy, Warszawa-Zawady. ♂: pI-pII, kIII-pIV; ♀: pII, kIII-pIV; j: mXI, pII-pIV.

Oxyptila praticola (C.L.K.). Duchnow, Nowe Budy, Pomiechówek, Warszawa-Bielany. ♀: pX, pII, kIII; j: pII, kIII-pIV.

Oxyptila trux (BL.). Baniocha, Nowe Budy. ♀: pX, pII; j: pII.

Thomisus onustus WLK. Łąki Strzeleckie. kIII — j.

Tmarus piger (WLK.). Czarna Struga, Łąki Strzeleckie, Mienia, Nowe Budy, Słupno, Zielonka. j: pXII, pII-kIII.

Xysticus bifasciatus C.L.K. Dąbrowa Leśna. kVII — j.

Xysticus cristatus (CL.). Brwinów, Czarna Struga, Dąbrowa Leśna, Dąbrowa Stara, Dziekanów Leśny, Emów, Józefów, Kacice, Łąki Strzeleckie, Mienia, Miłosna Stara, Nowe Budy, Pustelnik, Słupno, Warszawa-Zawady. ♂: pV-pVI; ♀: pV-pVI; j: pII-pV, kVII-kVIII, mXI-pXII.

Xysticus erraticus (BL.). Dąbrowa Leśna, Dziekanów Leśny. kVII — j.

Xysticus luctuosus (BL.). Dąbrowa Leśna. kVII — j.

Xysticus ulmi (H.). Baniocha, Czarna Struga, Dąbrowa Leśna, Dziekanów Leśny, Łąki Sierakowskie, Łąki Strzeleckie, Młynisko, Nowe Budy, Słupno. ♀: kVII; j: pX, pXII-pIV.

Philodromus aureolus (CL.). Czarna Struga, Dąbrowa Stara, Dziekanów Leśny, Kacice, Łąki Strzeleckie, Miłosna Stara, Nowe Budy, Zielonka. ♀: mVI; j: pII-kIII, pVI, kVII.

Philodromus emarginatus (SCHR.). Dąbrowa Stara, Nowe Budy, Słupno, Warszawa-Zawady. j: pII-pIII, pVI.

Philodromus fuscomarginatus (D.G.). Miłosna Stara, Młodzieszyn. subad. ♀: kIV, mVI.

- Philodromus histrio* (LATR.). Warszawa-Błota. pV — j.
- Philodromus margaritatus* (CL.). Duninów, Nowe Budy, Warszawa-Zawady.
j: pII–pIII, mX (subad.).
- Philodromus rufus* WLK. Warszawa-Morysin. ♀: pVII; j: pV.
- Thanatus arenarius* L.K. Pustelnik. kVIII — j.
- Thanatus sabulosus* (MGE.). Dąbrowa Stara. pVI — ♀. Nowy dla Mazowsza.
- Tibellus maritimus* (MGE.). Dąbrowa Leśna. kVII — ♀, j.
- Tibellus oblongus* (WLK.). Baniocha, Czarna Struga, Dziekanów Leśny, Łąki Strzeleckie, Miłosna Stara, Nowe Budy, Słupno. ♀: pV; j: pX, pI–kIII.
- Aelurillus festivus* (C.L.K.). Miłosna Stara, Młodzieszyn. ♂: pV; ♀: kIV.
- Aelurillus v-insignitus* (CL.). Emów, Miłosna Stara. ♂: pV–mVI; ♀: pV; j: pV.
- Ballus chalybeius* (WLK.). Duchnow, Pomiechówek, Warszawa-Błota. ♂: pV; j (subad.): kIII–pV.
- Bianor aurocinctus* (OHL.). Łąki Strzeleckie, Nowe Budy. ♂: pII; j: pII, kIII–pIV.
- Dendryphantus rudis* (SUND.). Dąbrowa Stara, Miłosna Stara. j (subad.): p–mVI.
- Evarcha arcuata* (CL.). Baniocha, Emów, Nowe Budy. ♀: pV, pX; j: pII.
- Evarcha falcata* (CL.). Dąbrowa Stara, Dziekanów Leśny, Łąki Sierakowskie, Łąki Strzeleckie, Pociecha. ♀: pVI, kVII; j: pII, kIII–kIV, pVI, kVII.
- Heliophanus dubius* C.L.K. Młodzieszyn. kIV — ♂, subad. ♀.
- Heliophanus flavipes* (H.). Warszawa-Błota. pV — ♂.
- Marpissa radiata* (GR. et OHL.). Dąbrowa Leśna, Dziekanów Leśny. kVII — j.
- Neon reticulatus* (BL.). Struga. mVI — ♀.
- Phlegra fasciata* (H.). Miłosna Stara. pV — ♂.
- Pseudicius encarpatus* (WLK.). Pruszków-Żbików. kVII — ♂.
- Salticus zebraneus* (C.L.K.). Brwinów, Miłosna Stara. ♂: pV–mVI; ♀: pV.
- Sitticus caricis* (WESTR.). Nowe Budy. pII — ♀, j.
- Sitticus distinguendus* (SIM.). Pustelnik. kVIII — ♂, ♀.
- Sitticus floricola* (C.L.K.). Dziekanów Leśny, Nowe Budy, Soczewka. ♂: pII; ♀: pII, kVII; j: pII, kVII.
- Sitticus pubescens* (F.). Brwinów. pV — ♀.
- Yllenus arenarius* MGE. Cybulice, Duchnow, Miłosna Stara, Młodzieszyn, Pustelnik, Warszawa-Miedzeszyn. ♂: kIII–pV, pIX; ♀: kIV–pV; j: kIV–pV, pVII, kVIII.

*

*

*

Liczba gatunków znanych z Niziny Mazowieckiej wzrasta dzięki powyższej liście o dalszych 43 i wynosi obecnie 369 gatunków pewnych i 2 — *Pardosa taczanowskii* (TH.) i *Tarentula edax* TH., których wartość taksonomiczna wydaje się niezbyt pewna. Mazowsze należy już w tej chwili do dobrze, chociaż nie najlepiej, poznanych regionów kraju. Widać to dosyć wyraźnie na przykładzie liczby gatunków z rodzin *Linyphiidae* i *Erigonidae* notowanych z poszczególnych krain. Najwięcej gatunków znanych jest z Sudetów Zachodnich — 146, Wyżyny

Krakowsko-Wieluńskiej — 136, Dolnego Śląska — 134 oraz Beskidu Zachodniego — 112; z Niziny Mazowieckiej podano 96 gatunków a z Pobrzeża Bałtyku 88.

Wydawało mi się ważne podanie okresu połowów poszczególnych form, gdyż w piśmiennictwie spotkać można na ten temat dość duże rozbieżności. Wiele gatunków uważanych za późnojesienne czy wczesnowiosenne ma prawdopodobnie okres największej aktywności osobników dorosłych w zimie; fakt ten zdaje się uchodzić uwadze ze względu na trudności związane ze zbieraniem materiału w miesiącach zimowych.

II. PAJĄKI Z INNYCH REGIONÓW POLSKI

Poniższy wykaz stanowi drugie uzupełnienie tabel rozmieszczenia zawartych w „Katalogu” (pp. 292–321). Podaję tu stanowiska gatunków czasem nawet uważanych za pospolite, nie notowanych jednak z wielu okolic naszego kraju — widoczne jest to zwłaszcza po naniesieniu na mapę publikowanych znalezisk takiego „pospolitego” gatunku. Wszystkie podane niżej stanowiska są, jeśli nie zaznaczono inaczej, pierwszymi wiadomościami o występowaniu danego gatunku w danym regionie. Pomiąłem tu niemal całkowicie dane z Pienin, gdyż posłużą za podstawę do odrębnego, bardziej szczegółowego opracowania.

Argenna subnigra (O.P.-C.). Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1–4 VI 1972 — 1 ♀.

Dictyna pusilla TH. Pojezierze Pomorskie: Bydgoszcz-Oplawy, skraj lasu sosnowego, krzewy liściaste, 20 VII 1971 — 2 ♀♀.

Dictyna uncinata TH. Wyżyna Małopolska: Sandomierz, cmentarz, 6 VII 1919 — 1 ♂, 1 ♀.

Harpactea lepida (C.L.K.). Beskid Zachodni: Wisła-Dziecheńka, pow. Cieszyn, las świerkowy nad pot. Dziecheńka, pod kamieniami i w pniakach, 21–22 III 1959 — 1 ♀; Góra Bukowa koło Wisły, pow. Cieszyn, las bukowy, ściółka, 18 IV 1960 — 2 ♂♂.

Harpactea rubicunda (C.L.K.). Wyżyna Małopolska: Inowódz, pow. Rawa Mazowiecka, suchy, trawiasty stok nad Pilicą, 1 IV 1973 — 1 subad. ♀.

Coelotes atropos (WLK.). Śląsk Górny: Miasteczko Śląskie, pow. Tarnowskie Góry, las sosnowy, 10 VIII 1971 — 1 ♀.

Hahnia helveola SIM. Śląsk Górny: Miasteczko Śląskie, pow. Tarnowskie Góry, las sosnowy, wrzos, 10 VIII 1971 — 1 ♂, 1 ♀.

Arctosa leopardus (SUND.). Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, pow. Pińczów, koło źródła, 15 X 1953 — 1 j.

Aulonia albimana (WLK.). Beskid Zachodni: Wisła-Głębiec, pow. Cieszyn, 7 VII 1965 — 1 ♀*.

Hygrolycosa rubrofasciata (OHL.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, pod krzakami, 14 IV 1955 — 2 jj. Śląsk Górny: Mureki, pow. Tychy, las mieszany, 26 VIII 1970 — 1 ♀.

- Pardosa nigriceps* (TH.). Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 1 ♂, 3 ♀♀.
- Pardosa pullata* (CL.). Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 3 ♂♂, 4 ♀♀.
- Pirata latitans* (BL.). Śląsk Górny: Katowice-Brynów, sad, X 1971 — 1 ♀.
- Tarentula cuneata* (CL.). Kotlina Nowotarska: Nowy Targ, torfowisko wysokie, 18 IX 1958 — 1 subad. ♀.
- Tarentula pulverulenta* (CL.). Śląsk Górny: Mureki, pow. Tychy, las mieszany, 26 VIII 1970 — 1 ♀; Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 5 ♂♂, 5 ♀♀.
- Trochosa ruricola* (D.G.). Śląsk Górny: Katowice-Brynów, sad, X 1971 — 1 ♂. Beskid Wschodni: Przemyśl, nad Sanem, 25 V 1958 — 1 ♀*.
- Trochosa spinipalpis* (F.P.-C.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, 14 IV 1955 — 1 ♀.
- Trochosa terricola* TH. Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 4 ♂♂, 2 ♀♀, 2 jj.
- Xerolycosa nemoralis* (WESTR.). Pojezierze Pomorskie: Szczecin-Kłęskowo, Knieja Bukowa, 15 III 1954 — 1 subad. ♂.
- Pisaura mirabilis* (CL.). Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 1 subad. ♀.
- Zora armillata* SIMON, 1878. Pojezierze Pomorskie: Nowa Brda, pow. Człuchów, las bukowy, ściółka, 7 VII 1959, leg. W. STAREGA — 1 ♀.
- Gatunek nowy dla fauny Polski, dotychczas znany tylko z Francji, Wielkiej Brytanii, Szwecji i Estonii.
- Oxyopes ramosus* (MART. et GOEZE). Kotlina Nowotarska: Nowy Targ, torfowisko wysokie, 18 IX 1958 — 14 jj.
- Araneus alsine* (WLK.). Pojezierze Mazurskie: Topiłówka, pow. Augustów, ols z domieszką świerka, 3 IV 1955 — 1 j.
- Araneus angulatus* CL. Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 1 subad. ♂.
- Araneus quadratus* CL. Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 2 jj. Kotlina Nowotarska: Nowy Targ, torfowisko wysokie, 18 IX 1958 — 1 ♀*, 4 jj.
- Araniella opisthographa* (KULCZ.). Nizina Wielkopolsko-Kujawska: rez. Góry Kulińskie koło Włocławka, krzewy i niskie drzewa liściaste, 8 X 1972 — 2 jj. Wyżyna Małopolska: Ostrowiec Świętokrzyski, cmentarz, 18 VII 1919 — 1 ♀.
- Atea sturmi* (H.). Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 2 ♂♂, 4 ♀♀.
- Cyclosa conica* (Pall.). Pojezierze Mazurskie: Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 1 j; Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 5 ♀♀, 1 j.

- Hypsosinga heri* (H.). Pojezierze Mazurskie: Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 3 jj; Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 1 ♀.
- Singa hamata* (CL.). Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 1 j; Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 3 jj; Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 3 ♀♀.
- Singa nitidula* C.L.K. Pojezierze Mazurskie: Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 1 ♂, 2 ♀♀, 9 jj.
- Meta mengei* (BL.). Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 5 ♂♂, 3 ♀♀, 1 subad. ♀.
- Meta segmentata* (CL.). Wyżyna Małopolska: Ostrowiec Świętokrzyski, ementarz, 18 VII 1919 — 1 j.
- Tetragnatha dearmata* TH. Pojezierze Pomorskie: Bydgoszcz-Oplawy, skraj lasu sosnowego, krzewy liściaste, 20 VII 1971 — 1 ♀. Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 15 ♂♂, 43 ♀♀.
- Tetragnatha obtusa* C.L.K. Roztocze: Zwierzyniec, pow. Zamość, polana wśród lasu sosnowego, krzewy liściaste, 12 VI 1965 — 3 jj.
- Tetragnatha pinicola* L.K. Beskid Zachodni: Góra Bukowa koło Wisły, pow. Cieszyn, las bukowy, ściółka, 18 IV 1960 — 1 j; Otrębów, pow. Cieszyn, las dębowo-świerkowy, rośliny runa, 24 VII 1965 — 1 ♀.
- Pachygnatha degeeri* SUND. Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, pow. Pińczów, otwarta przestrzeń między krzakami, 16 X 1953 — 1 ♂, 1 ♀; Kozłówek, pow. Opatów, suchy las osikowy, w trawie, 2 VIII 1971 — 2 ♂♂, 1 ♀.
- Agyneta ramosa* JACKS. Tatry: pod Czarnym Stawem, kosówka, 4 VIII 1900 — 1 ♀. W Polsce znany dotychczas tylko z Bieszczadów (PUNDA 1972).
- Bathypantes gracilis* (BL.). Pobrzeże Bałtyku: Łeba, pow. Lębork, plaża, 14 VIII 1972 — 1 ♀.
- Bathypantes nigrinus* (WESTR.). Pojezierze Mazurskie: Topiłówka, pow. Augustów, ols z domieszką świerka, 3 IV 1955 — 1 ♂.
- Centromerita concinna* (TH.). Pojezierze Pomorskie: Sławoszyno, pow. Puck, Bielawskie Błota, z wrzosów, 9 II 1955 — 1 ♀.
- Centromerus expertus* (O.P.-C.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, 14 IV 1955 — 1 ♀. Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 1 ♀.
- Centromerus persimilis* (O. P.-CAMBRIDGE, 1912). Pieniny: polana Stolarzówka, ca 600 m n.p.m., łąka pienińska, czerpak, 1 X 1972, leg. K. WINNIK — 1 ♀. Bardzo rzadki gatunek, nowy dla fauny Polski, dotychczas znany z pojedynczych stanowisk w Irlandii (hrabstwo Carlow), Anglii (hrabstwo Northumberland), NRD (Saksonia) i Słowacji.
- Centromerus sylvaticus* (BL.). Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 2 ♀♀.

Diplostyla concolor (WID.). Podlasie: rez. Rudka Sanatoryjna, pow. Mińsk Mazowiecki, wielogatunkowy las mieszany, ściółka, 1 VI 1972 — 1 ♂, 3 ♀♀, 2 subad. ♀♀.

Drapetisca socialis (SUND.). Śląsk Górny: Murcki, pow. Tychy, las mieszany, 26 VIII 1970 — 1 ♀.

Floronia bucculenta (CL.). Śląsk Górny: Murcki, pow. Tychy, las mieszany, 26 VIII 1970 — 3 ♀♀, IX 1970 — 1 ♂.

Hilaira frigida (TH.). Tatry: Rysy, szczyt, 24 VIII 1900 — 1 ♂.

Gatunek dopiero niedawno wykazany z Polski, również z Tatr, ze szczytu Rysów (CZAJKA i WOŹNY 1971). Mój okaz porównywałem z okazami ze Szkocji (Ben Nevis), oznaczonymi przez A.R. JACKSONA — jest od nich nieco mniejszy i bardziej smukły, ale głaszczek ma identyczny.

Hillhousia misera (O.P.-C.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod krzaków karłowatej wierzby, woskownicy, wrzosu i bagna, 14 IV 1955 — 1 ♀.

Kaestneria pullata (O.P.-C.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, 14 IV 1955 — 1 ♀. Podlasie: Królowy Most, pow. Białystok, torfiasta łąka nad rz. Płoską, 5 VIII 1972 — 1 ♀ (z Podlasia znany już wcześniej).

Lepthyphantes angulipalpis (WESTR.). Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 1 ♂, 1 ♀.

Lepthyphantes cristatus (MGE.). Podlasie: Pieszczaniki, pow. Białystok, las sosnowy z brzozą, na grzybach, 22 VIII 1972 — 1 ♂.

Lepthyphantes nebulosus (SUND.). Pojezierze Mazurskie: Kadzidło, pow. Ostrołęka, 26 IV 1973 — 1 ♂, 1 ♀.

Lepthyphantes pisai MILLER, 1951. Pieniny: dolina Pienińskiego Potoku, pod Białymi Skalami, ca 590–620 m n.p.m., buczyna ciepłolubna, gruba ściółka na tarasie potoku, 8 VIII 1971, leg. W. STARĘGA — 1 ♀.

Gatunek nowy dla fauny Polski, znany dotychczas tylko z Czechosłowacji (góry Mała Fatra w Słowacji i Jesioniki w Czechach; MILLER 1951), NRF (jask. Schiller-Höhle koło Urach w Wirtembergii; WIEHLE 1965) i Jugosławii (okolice Kranj i Škofja Loka w Słowenii, góry Kopaonik w Serbii; POLENEC 1970).

Łowiony najczęściej w norach drobnych ssaków. Nie wykluczone, iż mój okaz również zamieszkiwał norę w ściółce, niestety, wykryłem go dopiero w wysiewkach.

Linyphia triangularis (CL.). Śląsk Górny: Murcki, pow. Tychy, las mieszany, IX 1970 — 1 ♂.

Macrargus rufus (WID.). Podlasie: rez. Rudka Sanatoryjna, pow. Mińsk Mazowiecki, wielogatunkowy las mieszany, ściółka, 1 VI 1972 — 1 ♀.

Meioneta saxatilis (BL.). Śląsk Górny: Miasteczko Śląskie, pow. Tarnowskie Góry, las sosnowy, ściółka, 10 VIII 1971 — 1 ♀.

- Microlynphia pusilla* (SUND.). Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 1 subad. ♀.
- Microneta viaria* (BL.). Podlasie: rez. Rudka Sanatoryjna, pow. Mińsk Mazowiecki, wielogatunkowy las mieszany, ściółka, 1 VI 1972 — 2 ♀♀. Tatry: wylot Doliny Strażyskiej, ca 900 m n.p.m., las bukowy, ściółka, 20 VIII 1958 — 1 ♀.
- Neriere clathrata* (SUND.). Pojezierze Pomorskie: Szczecin-Kłęskowo, Knieja Bukowa, 15 III 1954 — 2 jj; Kartuzy, skraj lasu bukowego, 20-28 VII 1965 — 1 subad. ♂. Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 1 ♂, 1 ♀; Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 5 jj.
- Neriere emphana* (WLK.). Podlasie: rez. Rudka Sanatoryjna, pow. Mińsk Mazowiecki, wielogatunkowy las mieszany, 1 VI 1972 — 2 jj.
- Porrhomma convexum* (WESTR.). Beskid Zachodni: Wisła-Oaza, pow. Cieszyn, taras Wisły, pod kamieniami, 17 IV 1960 — 1 ♀.
- Porrhomma pygmaeum* (BL.). Pojezierze Pomorskie: Prostynia, pow. Drawsko Pomorskie, brzeg śródleśnej łąki, 14 III 1954 — 1 ♀; Sławoszyno, pow. Puck, Bielawskie Błota, z wrzosów, 9 II 1955 — 1 ♀; Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod krzewów, 14 IV 1955 — 11 ♂♂, 24 ♀♀. Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 1 ♂.
- Stemonyphantes lineatus* (L.). Pojezierze Mazurskie: Topiłówka, pow. Augustów, ols z domieszką świerka, 3 IV 1955 — 1 ♀.
- Tapinopa longidens* (WID.). Podlasie: Królowy Most, pow. Białystok, 28 VII-15 VIII 1972, torfiasta łąka nad rz. Płoską — 1 ♂, 1 ♀, las iglasty, we mchu — 1 ♀.
- Maso sundevalli* (WESTR.). Pojezierze Pomorskie: Szczecin-Kłęskowo, Knieja Bukowa, 15 III 1954 — 3 ♀♀, 1 j. Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 2 ♀♀, 1 j.
- Minicia marginella* (WID.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod krzaków karłowatej wierzby, 14 IV 1955 — 1 ♀.
- Ceratinella brevis* (WID.). Pojezierze Pomorskie: Prostynia, pow. Drawsko Pomorskie, brzeg śródleśnej łąki, 14 III 1954 — 1 ♀. Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 3 ♀♀; Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 1 ♀. Podlasie: Królowy Most, pow. Białystok, torfiasta łąka nad rz. Płoską, 31 VII-10 VIII 1972 — 1 ♂, 1 ♀.
- Cnephalocotes obscurus* (BL.). Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 1 ♂.
- Cornicularia cuspidata* (BL.). Pojezierze Pomorskie: Prostynia, pow. Drawsko Pomorskie, brzeg śródleśnej łąki, 14 III 1954 — 1 ♂. Pojezierze Mazurskie: Topiłówka, pow. Augustów, ols z domieszką świerka, 3 IV 1955 — 1 ♂, 1 ♀; Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 1 ♂, 2 ♀♀; Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 1 ♂.

- Cornicularia kochi* (O.P.-C.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 3 ♀♀.
- Cornicularia unicornis* (O.P.-C.). Pojezierze Pomorskie: Sławoszyno, pow. Puck, Bielawskie Błota, z wrzosów, 9 II 1955 — 1 ♀; Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — ♂.
- Dicymbium nigrum* (BL.). Puszcza Białowieska: Białowiecki Park Narodowy, oddz. 340, brzeg olsu, ściółka, 12 VI 1965 — 1 ♀.
- Dicymbium tibiale* (BL.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, spod jałowców, 14 IV 1955 — 2 ♀♀.
- Enidia bituberculata* (WID.). Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 3 ♂♂, 11 ♀♀.
- Gonatum corallipes* (O.P.-C.). Śląsk Górny: Miasteczko Śląskie, pow. Tarnowskie Góry, las sosnowy, ściółka, 10 VIII 1971 — 1 ♀.
- Gonatum isabellinum* (C.L.K.). Pojezierze Mazurskie: leśn. Boczki, pow. Gołdap, ściółka pod dębem, 29 III 1955 — 1 ♀.
- Gonatum rubens* (BL.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod krzaków i krzewinek, 14 IV 1955 — 5 ♀♀.
- Micrargus herbigradus* (BL.). Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 1 ♀.
- Minyriolus pusillus* (WID.). Śląsk Górny: Miasteczko Śląskie, pow. Tarnowskie Góry, las sosnowy, ściółka, 10 VIII 1971 — 2 ♀♀.
- Panamomops mengei* SIM. Podlasie: rez. Rudka Sanatoryjna, pow. Mińsk Mazowiecki, wielogatunkowy las mieszany, ściółka, 1 VI 1972 — 1 ♀.
- Pocadicnemis pumila* (BL.). Śląsk Górny: Miasteczko Śląskie, pow. Tarnowskie Góry, las sosnowy, ściółka, 10 VIII 1971 — 2 ♀♀.
- Styloctetor stivus* (SIM.). Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 2 ♂♂, 1 ♀.
- Gatunek ten powinien zostać przeniesiony do rodzaju *Styloctetor* SIM. ze względu na niewątpliwe bliskie pokrewieństwo ze *S. romanus* (O.P.-C.) — gatunkiem typowym tego rodzaju. Nazwa *Anacotyle* SIM. jest więc młodszym synonimem obowiązującej nazwy rodzajowej (MERRETT 1963, THALER 1970, WUNDERLICH 1970).
- Trachynella nudipalpis* (WESTR.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 2 ♀♀. Pojezierze Mazurskie: Topiłówka, pow. Augustów, ols z domieszką świerka, 3 IV 1955 — 1 ♂.
- Typhochrestus digitatus* (O.P.-C.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod wrzosów i bagna, 14 IV 1955 — 1 ♀.
- Gatunek znany w Polsce dotychczas tylko z Fletnowa koło Świecia (Pojezierze Pomorskie). W „Katalogu” jako typowy biotop podano wydmy, gatunek ten występuje jednak równie często na torfowiskach (LOCKET i MILLIDGE 1953, WIEHLE 1960).

Poprawną pisownią nazwy rodzajowej jest „*Typhochrestus*” (pisownia oryginalna), a nie „*Typhochraestus*” jak w „Katalogu”, czy „*Typhocrestus*” jak piszą niektórzy autorzy.

Wideria antica (WID.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 2 ♂♂, 1 ♀. Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 1 ♀. Wyżyna Małopolska: Inowódz, pow. Rawa Mazowiecka, suchy, trawiasty stok nad Pilicą, 1 IV 1973 — 1 ♂.

Wideria cucullata (C.L.K.). Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Puszczykowo, pow. Poznań, las sosnowy nad Wartą, 7 VI 1920 — 2 ♂♂.

Diplocephalus latifrons (O.P.-C.). Podlasie: rez. Rudka Sanatoryjna, pow. Mińsk Mazowiecki, wielogatunkowy las mieszany, ściółka, 1 VI 1972 — 1 ♂, 2 ♀♀.

Diplocephalus permixtus (O.P.-C.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 2 ♀♀.

Erigone dentipalpis (WID.). Pobrzeże Bałtyku: Łeba, pow. Lębork, plaża, 14 VIII 1972 — 1 ♀; Karwia, pow. Puck, zabudowania, 7–26 VIII 1972 — 1 ♂.

Erigone tirolensis L. KOCH, 1872. Tatry: Rysy, szczyt, 24 VIII 1900, leg. W. KULCZYŃSKI — 1 ♂, 1 ♀.

Gatunek po raz pierwszy stwierdzony na obszarze Polski. Dokładne rozmieszczenie podano w „Katalogu” (p. 172). Moje okazy porównywałem z okazami z Tyrolu oznaczonymi przez W. KULCZYŃSKIEGO, tatrzańskie są nieco większe, ale poza tym niczym się od alpejskich nie różnią.

Erigonella ignobilis (O.P.-C.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 1 ♀.

Gongylidiellum murcidum SIM. Pojezierze Pomorskie: Sławoszyno, pow. Puck, Bielawskie Błota, z wrzosów, 9 II 1955 — 1 ♀; Bielawskie Błota, pow. Puck, spod jałowców, 14 IV 1955 — 1 ♂.

Gongylidium rufipes (L.). Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, pow. Pińczów, koło źródła, 15 X 1953 — 1 subad. ♂.

Lophomma punctatum (BL.). Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, pow. Pińczów, koło źródła, 15 X 1953 — 1 ♀.

Oedothorax apicatus (BL.). Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1–4 VI 1972 — 4 ♀♀.

Oedothorax retusus (WESTR.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, spod jałowców, 14 IV 1955 — 1 ♀.

Savignya frontata BL. Pojezierze Pomorskie: Sławoszyno, pow. Puck, Bielawskie Błota, z wrzosów, 9 II 1955 — 2 ♂♂, 1 ♀; Bielawskie Błota, torfowisko, spod karłowatych wierzb i jałowców, 14 IV 1955 — 2 ♂♂, 1 ♀.

Tapinocyba insecta (L.K.). Podlasie: rez. Rudka Sanatoryjna, pow. Mińsk Mazowiecki, wielogatunkowy las mieszany, ściółka, 1 VI 1972 — 1 ♀.

- Troxochrus nasutus* SCHKL. Beskid Zachodni: Wisła-Dziechcinka, pow. Cieszyn, zabudowania w lesie świerkowym, 24 III 1959 — 1 ♂.
- Rzadki gatunek, znany w Polsce dotychczas tylko z Bieszczadów (STARĘGA 1972).
- Crustulina guttata* (WID.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 1 ♀. Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 3 ♂♂, 3 ♀♀. Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 2 ♀♀.
- Dipoena tristis* (H.). Podlasie: Królowy Most, pow. Białystok, las iglasty, na sosence, 6 VIII 1972 — 1 subad. ♂.
- Enoplognatha oelandica* (THORELL, 1875). Pobrzeże Bałtyku: Wapnica, pow. Wolin, 7 VI 1965, leg. R. BAŃKOWSKA — 1 ♀.
- Gatunek środkowo- i południowo-wschodnio-europejski, nowy dla fauny Polski, dotychczas znany z NRF, Danii i południowej Szwecji, Austrii, Czechosłowacji, Węgier, południowej Rosji, Rumunii, Jugosławii, Bułgarii i europejskiej części Turcji.
- Episinus truncatus* LATR. Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 1 subad. ♂.
- Euryopis flavomaculata* (C.L.K.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb i jałowców, 14 IV 1955 — 3 jj. Pojezierze Mazurskie: Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 1 j.
- Neottiura bimaculata* (L.). Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 1 j.
- Pholcomma gibbum* (WESTR.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod wrzosów i bagna, 14 IV 1955 — 1 ♀.
- Robertus arundineti* (O.P.-C.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 2 ♀♀.
- Robertus lividus* (BL.). Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młodnik sosnowy, V 1972 — 2 ♂♂, 1 ♀. Wyżyna Małopolska: Ostrowiec Świętokrzyski, cmentarz, 18 VII 1919 — 1♂, 1♀; Sandomierz, cmentarz, 6 VII 1919 — 1 ♂.
- Robertus scoticus* JACKS. Śląsk Górny: Miasteczko Śląskie, pow. Tarnowskie Góry, las sosnowy, ściółka, 10 VIII 1971 — 3 ♀♀.
- Steatoda phalerata* (PANZ.). Pojezierze Mazurskie: Topiłówka, pow. Augustów, ściółka pod brzozą, 1 IV 1955 — 2 jj.
- Theridion pictum* (WŁK.). Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 1 ♂, 1 subad. ♀.
- Ero furcata* (VILL.). Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 1 ♀. Śląsk Górny: Murcki, pow. Tychy, las mieszany, 26 VIII 1970 — 1 ♂.

- Haplodrassus cognatus* (WESTR.). Roztocze: Zwierzyniec-Wieś, pow. Zamość, w próchnie dziupli klonu, 11 VI 1955 — 1 ♀.
- Haplodrassus soerenseni* (STR.). Śląsk Górny: Mikołów-Kamionka, pow. Tychy, wilgotny młednik sosnowy, V 1972 — 2 ♂♂.
- Poecilochroa conspicua* (L.K.). Bieszczady: Roztoki Górne, pow. Lesko, na drodze, 15 VII 1969 — 1 ♀.
- Zelotes latreillei* (SIM.). Pojezierze Mazurskie: Topiłówka, pow. Augustów, ols z domieszką świerka, 3 IV 1955 — 1 ♂.
- Phrurolithus festivus* (C.L.K.). Pojezierze Pomorskie: Szczecin-Kłęskowo, Knieja Bukowa, 15 III 1954 — 1 subad. ♂; Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 5 jj.
- Cheiracanthium carnifex* (F.). Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1-4 VI 1972 — 1 ♂. Roztocze: Zwierzyniec, pow. Zamość, polana wśród lasu sosnowego, krzewy liściaste, 12 VI 1965 — 1 ♂, 1 ♀.
- Cheiracanthium virescens* (SUND.). Podlasie: Pieszczaniki, pow. Białystok, las sosnowy z brzozą, 22 VIII 1972 — 1 subad. ♀.
- Clubiona neglecta* O.P.-C. Wyżyna Małopolska: Ostrowiec Świętokrzyski, cmentarz, 18 VII 1919 — 1 ♀.
- Clubiona similis* L.K. Pobrzeże Bałtyku: Karwia, pow. Puck, wydmy nadmorskie, 21 VIII 1972 — 1 ♂.
- Euryclubiona stagnatilis* (KULCZ.). Pojezierze Pomorskie: Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 1 ♀.
- Gauroclubiona caerulescens* (L.K.). Roztocze: Zwierzyniec, pow. Zamość, polana wśród lasu sosnowego, krzewy liściaste, 12 VI 1965 — 1 ♀.
- Microclubiona diversa* (O.P.-C.). Pojezierze Pomorskie: Sławoszyno, pow. Puck, Bielawskie Błota, z wrzosów, 9 II 1955 — 1 ♀; Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 2 ♀♀.
- Agraecina striata* (KULCZ.). Pojezierze Mazurskie: Topiłówka, pow. Augustów, ols z domieszką świerka, 3 IV 1955 — 3 jj.
- Oxyptila atomaria* (PANZ.). Pojezierze Mazurskie: Topiłówka, pow. Augustów, ols z domieszką świerka, 3 IV 1955 — 1 ♀.
- Oxyptila brevipes* (H.). Pojezierze Pomorskie: Prostynia, pow. Drawsko Pomorskie, brzeg śródleśnej łąki, 14 III 1954 — 1 ♂, 1 ♀, 1 j; Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb, 14 IV 1955 — 1 ♂, 3 ♀♀. Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 2 ♂♂, 8 ♀♀, 5 jj; Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 1 ♂, 4 ♀♀, 7 jj.
- Oxyptila praticola* (C.L.K.). Pojezierze Pomorskie: Szczecin-Kłęskowo, Knieja Bukowa, 15 III 1954 — 3 ♀♀, 8 jj; Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod jałowców, 14 IV 1955 — 1 ♀. Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 14 ♀♀, 10 jj; Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 1 ♀, 2 jj; Topiłówka, pow. Augustów, olsz domieszką świerka, 3 IV 1955 — 1 ♀. Wyżyna

- Małopolska: Krzyżanowice, pow. Pińczów, koło źródła, 15 X 1953 — 1 subad. ♀.
- Oxyptila simplex* (O.P.-C.). Pojezierze Mazurskie: Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 1 ♀.
- Oxyptila trux* (BL.). Pojezierze Pomorskie: Prostynia, pow. Drawsko Pomorskie, brzeg śródlądowej łąki, 14 III 1954 — 1 ♀, 3 jj; Bielawskie Błota, pow. Puck, torfowisko, spod karłowatych wierzb i jałowców, 14 IV 1955 — 4 ♀♀.
- Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 3 ♀♀, 2 jj; Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 6 ♀♀, 7 jj.
- Thomisus onustus* WLK. Wyżyna Małopolska: Bogucice, pow. Pińczów, las mieszany, ściółka, 9 X 1954 — 1 subad. ♂.
- Xysticus bifasciatus* C.L.K. Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 10 jj; Augustów, brzeg Jez. Białego, trawy i liście, 15 XII 1954 — 2 jj. Podlasie: Królowy Most, pow. Białystok, torfiasta łąka, nad rz. Płoską, 31 VII–10 VIII 1972 — 1 subad. ♂. Roztocze: Zwierzyniec, pow. Zamość, polana wśród lasu sosnowego, krzewy liściaste, 12 VI 1965 — 1 j.
- Xysticus kochi* TH. Podlasie: Królowy Most, pow. Białystok, torfiasta łąka nad rz. Płoską, 31 VII–10 VIII 1972 — 1 ♀.
- Philodromus dispar* WLK. Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1–4 VI 1972 — 1 ♂, 1 ♀.
- Philodromus emarginatus* (SCHR.). Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 2 jj.
- Philodromus margaritatus* (CL.). Pojezierze Mazurskie: Augustów, las mieszany nad jez. Rospuda, trawy i liście, 13 XII 1954 — 2 jj. Roztocze: Zwierzyniec, pow. Zamość, polana wśród lasu sosnowego, krzewy liściaste, 12 VI 1965 — 1 ♂.
- Tibellus oblongus* (WLK.). Roztocze: Zwierzyniec, pow. Zamość, polana wśród lasu sosnowego, krzewy liściaste, 12 VI 1965 — 1 ♂.
- Dendryphantès rudis* (SUND.). Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1–4 VI 1972 — 2 ♀♀.
- Euophrys frontalis* (WLK.). Podlasie: Królowy Most, pow. Białystok, torfiasta łąka nad rz. Płoską, 31 VII–10 VIII 1972 — 1 ♂.
- Evarcha falcata* (CL.). Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1–4 VI 1972 — 1 ♂, 4 ♀♀. Kotlina Nowotarska: Nowy Targ, torfowisko wysokie, 18 IX 1958 — 4 jj.
- Heliophanus dubius* C.L.K. Pojezierze Mazurskie: Piduń, pow. Szczytno, 1–4 VI 1972 — 2 ♀♀.
- Pellenes tripunctatus* (WLK.). Roztocze: Zwierzyniec, pow. Zamość, polana wśród lasu sosnowego, krzewy liściaste, 12 VI 1965 — 1 ♀.
- Pseudicius encarpatus* (WLK.). Roztocze: Łukawica, pow. Lubaczów, łąka nad Tanwią, 19 VIII 1972 — 1 ♂.

Sitticus pubescens (F.). Pobrzeże Bałtyku: Świnoujście, pow. Wolin, 1-14 VI 1965 — 1 ♂.

*

*

*

Wynikiem powyższej listy jest powiększenie liczby gatunków znanych z naszego kraju o dalszych pięć, a razem z pierwszą częścią niniejszej pracy o dziewięć — obecnie znamy z Polski 710 gatunków pająków. Wydłużają się również spisy gatunków wykazanych z poszczególnych regionów: z Pobrzeża Bałtyku o 5, Pojezierza Pomorskiego o 38, Pojezierza Mazurskiego o 46, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej o 2, Podlasia o 15, Puszczy Białowieskiej o 1, Śląska Górnego o 28, Wyżyny Małopolskiej o 13, Roztocza o 9, Beskidu Zachodniego o 5, Kotliny Nowotarskiej o 4, Beskidu Wschodniego o 1, Bieszczadów o 1, Pienin o 2, i z Tatr o 3 gatunki.

Podane daty połowów i biotopy powinny przyczynić się do dokładniejszego poznania fenologii i wymagań środowiskowych poszczególnych gatunków.

Instytut Zoologii PAN
Warszawa, Wilcza 64

PIŚMIENNICTWO

- BRAUN R. 1967. *Agroeca dentigera* KULCZYŃSKI 1913, eine für Deutschland neue Clubionide (*Arach.*, *Araneae*). Senck. biol., Frankfurt a. M., **48**: 179-181, 2 ff.
- BRAUN R., RABELER W. 1969. Zur Autökologie und Phänologie der Spinnenfauna des nordwestdeutschen Altmoränen-Gebiets. Abh. senckenb. naturf. Ges., Frankfurt a. M., **522**, 89 pp.
- CHAMBERLIN R. V. 1922. The North American Spiders of the Family *Gnaphosidae*. Proc. biol. Soc., Washington, **35**: 145-171.
- CZAJKA M., WOŹNY M. 1971. Przyczynek do znajomości fauny pająków (*Araneae*) Polski. Zesz. przyr. opol. TPN, Opole, **11**: 141-145.
- KULCZYŃSKI W. 1876. Dodatek do fauny pajęczaków Galicyi. Spraw. Kom. fiz., Kraków, **10**: (41)-(67).
- KULCZYŃSKI V. 1913. *Arachnoidea*. In: VELITCHKOVSKY V., Faune du district de Walouyky du gouvernement de Woronège (Russie), 10. Cracovie, 30 pp., 1 t., 1 mapa.
- LEVI H.W. 1972. The Orb-Weaver Genera *Singa* and *Hypsosinga* in America (*Araneae*: *Araneidae*). Psyche, Cambridge (Mass.), **78**: 229-256, 106 ff., 4 mapy.
- LOCKET G.H., MILLIDGE A.F. 1953. British Spiders. Vol. II. London, VII + 449 pp., 254 ff.
- MENGE A. 1873. Preussische Spinnen. VI. Abtheilung. Schr. naturf. Ges., Danzig, N.F., **3**, 2, pp. 327-374, tt. 58-63.
- MERRETT P. 1963. The palpus of male spiders of the family *Linyphiidae*. Proc. zool. Soc., London, **140**: 347-467, 127 ff.

- MILLER F. 1951. Pavoučí zvířena vrchovišť u Rejvízu v Jesenicích. Přír. Sborn. ostrav. Kr., Opava, 14: 202–246, 3 tt.
- POLENEC A. 1970. Zur Kenntnis der mikrokavernikolen Spinnen-Arten Sloweniens. Bull. Mus. Hist. nat., Paris, 2, 41, Suppl. 1: 201–204, 1 f.
- PRÓSZYŃSKI J., STARĘGA W. 1971. Pająki — *Aranei*. Katalog fauny Polski, 33. Warszawa, 382 pp., 1 t., 1 mapa.
- PUNDA H. 1972. *Agyreta ramosa* JACKSON, 1914 (*Aranei*, *Linyphiidae*) — a New Species for Poland. Bull. Acad. pol. Sci., Cl. II, Varsovie, 20: 127–132, 16 ff.
- STARĘGA W. 1971. Pająki (*Aranei*) Bieszczadów. Fragm. faun., Warszawa, 17: 53–126.
- STARĘGA W. 1972. Nowe dla fauny Polski i rzadsze gatunki pajaków (*Aranei*), z opisem *Lepthyphantes milleri* sp. n. Fragm. faun., Warszawa, 18: 55–98, 17 ff., 8 fot.
- TACZANOWSKI W. 1866. Spis pajaków zebranych w okolicach Warszawy w ciągu roku 1865. Wyk. Szk. gł. warsz., Warszawa, 5: 1–14.
- TACZANOWSKI W. 1867. Dodatek do spisu pajaków zebranych w okolicach Warszawy. Wyk. Szk. gł. warsz., Warszawa, 6: 18–21.
- THALER K. 1970. Über einige wenig bekannte Zwergspinnen aus den Alpen (*Arach.*, *Araneae*, *Erigonidae*). Ber. nat.-med. Ver., Innsbruck, 58: 255–276, 46 ff.
- TULLGREN A. 1952. Zur Kenntnis schwedischer Spinnen. I. Ent. Tidskr., Stockholm, 73: 151–177, 22 ff.
- WIEHLE H. 1960. Spinnentiere oder *Arachnoidea* (*Araneae*). XI: *Micryphantidae* — Zwergspinnen. Die Tierwelt Deutschlands, 47. Jena, XI + 620 pp., 1147 ff., 1 mapa.
- WIEHLE H. 1965. Beiträge zur Kenntnis der deutschen Spinnenfauna IV. Mitt. zool. Mus., Berlin, 41: 11–57, 70 ff.
- WUNDERLICH J. 1970. Zur Synonymie einiger Spinnen-Gattungen und -Arten aus Europa und Nordamerika (*Arachnida: Araneae*). Senck. biol., Frankfurt a. M., 51: 403–408, 3 ff.

РЕЗЮМЕ

[Заглавие: Материалы к познанию распространения пауков (*Aranei*) в Польше]

Настоящая работа является вторым дополнением „Каталога пауков Польши” (PRÓSZYŃSKI и STARĘGA 1971). В первой ее части содержится список видов, найденных на Мазовецкой низменности (центральная Польша). 43 вида являются новыми для рассматриваемого региона, а два из них — *Peropocranium orbiculatum* (O. P.-C.) и *Agroeca dentigera* KULCZ. — новыми для фауны Польши. *Agroeca cuprea* MGE. впервые приводится в отечественной фауне как самостоятельный вид. Даты сбора материала автор приводит сокращенно, причем „р” (перед числом месяца) означает первую декаду, „m” — вторую и „k” — третью.

Во второй части работы приводится список видов из разных регионов Польши. Среди перечисленных видов новыми для фауны Польши являются: *Zora armillata* SIM., *Centromerus persimilis* (O. P.-C.), *Lepthyphantes pisai* MILLER, *Erigone tirolensis* L. K. и *Enoplognatha oelandica* (TH.).

Среди видов редко встречававшихся до настоящего времени в Польше следует отметить: *Argenna subnigra* (O. P.-C.), *Tetragnatha dearmata* TH., *Agyneta ramosa* JACKS., *Hilaira frigida* (TH.), *Hillhousia misera* (O. P.-C.), *Neriere furtiva* (O. P.-C.), *Minicia marginella* (WID.), *Styloctetor stativus* (SIM.), *Typhochrestus digitatus* (O. P.-C.), *Gongylidiellum murcidum* SIM., *Lophomma punctatum* (BL.), *Troxochrus nasutus* SCHKL., *Robertus scoticus* JACKS. и *Haplodrassus soerenseni* (STR.).

ZUSAMMENFASSUNG

[Titel: Materialien zur Kenntnis der Verbreitung der Spinnen (*Aranei*) in Polen]

Die vorliegende Arbeit stellt die zweite Ergänzung des „Katalogs der Spinnen Polens“ (PRÓSZYŃSKI und STAREGA 1971) dar. In dem ersten Teil gibt es eine Liste der auf der Masovischen Niederung (Mittelpolen) aufgefundenen Spinnenarten an. Unter den angeführten Arten sind 43 für das untersuchte Gebiet zum ersten Mal nachgewiesen und von denen zwei: *Peponocranium orbiculatum* (O. P.-C.) und *Agroeca dentigera* KULCZ. sind neu für die Fauna Polens; *Agroeca cuprea* MGE. wird als selbständige Art ebenfalls erst jetzt auf die Liste der Fauna des Landes hineingeschrieben. Der Verfasser führt die abgekürzten Fangdaten an, wobei „p“ (vor der Monatszahl) die erste, „m“ die zweite und „k“ die dritte Dekade eines Monats bedeutet.

Der zweite Teil der Arbeit ist ein Verzeichnis der Arten aus verschiedenen Gegenden Polens. Unter den aufgezählten Arten sind die folgenden neu für die Fauna des Landes: *Zora armillata* SIM., *Centromerus persimilis* (O.P.-C.), *Lepthyphantes pisai* MILLER, *Erigone tirolensis* L.K. und *Enoplognatha oelandica* (TH.). Von den übrigen, bisher in Polen selten gefundenen Formen sind noch: *Argenna subnigra* (O. P.-C.), *Tetragnatha dearmata* TH., *Agynetara mosa* JACKS., *Hilaira frigida* (TH.), *Hillhousia misera* (O. P.-C.), *Neriere furtiva* (O. P.-C.), *Minicia marginella* (WID.), *Styloctetor stativus* (SIM.), *Typhochrestus digitatus* (O. P.-C.), *Gongylidiellum murcidum* SIM., *Lophomma punctatum* (BL.), *Troxochrus nasutus* SCHKL., *Robertus scoticus* JACKS. und *Haplodrassus soerenseni* (STR.) zu nennen.

Redaktor pracy – doc. dr A. Riedel

Państwowe Wydawnictwo Naukowe – Warszawa 1974

Nakład 965 + 90 egz. Ark. wyd. 2,25. druk. 1¹/₈ Papier druk. sat. kl. III 80 g – Cena zł 20, –
Zam. nr 1241/73 – P-8. Wrocławska Drukarnia Naukowa